

Aan: Vaste kamercommissie Justitie en Veiligheid
Van: Stichting ARAN – adoptee rights activists Netherlands
Datum: 24 maart 2024
Betreft: Input t.b.v. commissievergadering J&V d.d. 3 april 2024 m.b.t. agendapunten adoptie

Relevante agendapunten op de vergadering van 3 april 2024

- 4 - Inspectierapport vernietiging adoptiedossiers
- 5 - Beleidsreactie inspectierapport vernietiging adoptiedossiers
- 7 - Voortgang transformatie interlandelijk adoptiesysteem
- 10 - Adoptierelatie Bulgarije

Toelichting punten

Ad 4 & 5 Inspectierapport en beleidsreactie vernietiging adoptiedossiers

In [het rapport](#) staan de volgende bevindingen:

p. 19 – over het al dan niet onrechtmatig zijn van de vernietiging:

“De Inspectie concludeert hieruit dat de bewaartermijn niet is vastgesteld. Daardoor is bij het beoordelen van de bewaartermijn ook niet aantoonbaar rekening gehouden met verschillende belangen, zoals het belang van de recht- en bewijszoekende burgers. Het ministerie van JenV heeft zelf wel overwegingen geformuleerd over de keuze voor de concept-bewaartermijn. Dit gebeurde echter niet op de manier en door de partijen zoals vereist op basis van de Archiefwet.”

De vernietiging vond niet plaats op basis van een bewaartermijn die volgens de destijds geldende wetten en regels was vastgesteld. De vernietiging was dus onrechtmatig.

p. 14 – over de inhoud van de dossiers:

“In de dossiers uit deze periode kunnen de volgende stukken hebben gezeten:

- Aanvraag van aspirant adoptieouders voor beginseltoestemming
- Correspondentie tussen aspirant adoptieouders en het ministerie van JenV
- De beginseltoestemming van het ministerie van JenV
- Het gezinsonderzoek van de RvdK
- Correspondentie over inreizen van het geadopteerde kind, machtiging voor voorlopig verblijf.

Hieruit blijkt dat de gegevens in de dossiers vooral de aspirant adoptieouders betreffen. Gezien de gegevens over het inreizen komt ook enige informatie over het geadopteerde kind voor in de dossiers. Hoe vaak deze informatie voorkomt is onduidelijk.”

Vanwege de gebrekkige registratie is het in feite onduidelijk welke informatie alle vernietigde dossiers bevatten. Tevens is het niet aan het ministerie om te bepalen welke informatie precies welke (emotionele) waarde heeft voor geadopteerden. Voor veel geadopteerden heeft papieren informatie heel veel waarde, omdat dit in veel gevallen het enige bewijs is dat zij iemand waren voordat zij naar Nederland kwamen.

p. 26 - Conclusies

“Vernietiging niet volgens de Archiefwet
Bij de vernietiging in 1983 en 1999 heeft het ministerie van JenV een poging gedaan om aan de Archiefwet te voldoen. De vernietiging werd immers gebaseerd op een vernietigingslijst. Ook zijn er verklaringen van vernietiging opgesteld. Ondanks de intentie van het ministerie om de Archiefwet na te leven, verliep de vernietiging van de adoptiedossiers in 1983 en 1999 op meerdere punten niet conform de Archiefwet. De belangrijkste tekortkomingen:

- De vernietigingstermijnen uit 1978 zijn niet vastgesteld volgens de toen geldende procedure.
- De vernietiging werd tot in 1999 gebaseerd op niet vastgestelde bewaartermijnen.

Vernietiging vond ook niet plaats op vaste momenten en per type dossier. Tot 2006 is bij het ministerie van JenV ook niet altijd geregistreerd of een dossier een afgeronde adoptie betrof of niet. De bewaartermijn van deze dossiers verschilde in deze periode. De gebrekkige registratie van het dossiertype bemoeilijkt het vernietigen en bewaren van de dossiers op basis van de bedoelde bewaartermijnen. In deze situatie kunnen vergissingen in de vernietiging van dossiers makkelijker worden gemaakt.”

De vernietiging was onrechtmatig. Zowel de vernietigingstermijnen als ook de feitelijke vernietiging voldeden niet aan de op dat moment geldende wetten en regels m.b.t. overheidsarchieven.

Onherroepelijk verloren informatie over de levensgeschiedenis van geadopteerden.

In het [rapport](#) van de Inspectie OE over de stagnatie in de overbrenging van adoptiedossiers van de Raad voor de Kinderbescherming naar het Nationaal archief:

p. 14 – vernietiging dossiers RvdK:

“Voor 1987 hanteerde de RvdK een bewaartermijn van 30 jaar voor adoptiestukken. Hierdoor zijn er dossiers van voor 1957 (met name over afstand) vernietigd.”

Verder zijn er signalen dat het oude arrondissement Zuid-Holland van de Raad voor de Kinderbescherming op een goed moment ook adoptiedossiers vanaf 1967 tot medio jaren '70 heeft vernietigd. Dit betekent dat er geadopteerden van wie zowel het dossier door het ministerie als ook door de Raad voor de Kinderbescherming is vernietigd.

De demissionair minister en het ministerie geven in [de beleidsreactie](#) en in antwoorden van [26 juni 2023](#), van [17 augustus 2023](#), van [2 oktober 2023](#) en van [30 januari 2024](#) op verschillende kamervragen aan:

Onduidelijkheid over de informatie in de dossiers

“Ik realiseer me dat de vernietiging van dossiers voor geadopteerden voelt als een extra leemte in de zoektocht naar hun afstammingsgegevens. Daarom herhaal ik dat de dossiers – voor zover nu is te achterhalen – destijds geen afstammingsgegevens bevatten.”

Aangezien niet te achterhalen is welke informatie de vernietigde dossiers bevatten, kan de minister geen uitspraak hierover doen en heeft hij geen enkel argument om te stellen dat het niet zo erg is.

Verwijzingen naar INEA

In zijn antwoorden verwijst de minister continue naar INEA alsof dat de heilige graal is waar alle geadopteerden mee geholpen zijn. Het tegendeel is echter de praktijk:

- Belang van geadopteerden staat niet centraal in de praktijk van INEA:
  - ❖ Reeds meerdere keren, na herhaalde oproepen en klachten, organiseert INEA bijeenkomsten waarbij adoptiefouders aanwezig zijn. Dit doet INEA zonder dat geadopteerde deelnemers hier vooraf over zijn geïnformeerd;
  - ❖ INEA gaat aan de haal met de kennis en inspanning van geadopteerden zonder hen hiervoor erkenning of financiële waardering te geven, zelfs zonder hierover contact te hebben of in overleg te treden.
- Onjuiste en onvolledige informatievoorziening:
  - ❖ Naamswijziging;
  - ❖ Vindplaatsen dossiers;
  - ❖ Geboortegegevens/geboorteakte;
  - ❖ Juridische kennis.
- INEA (beperkt door de opdracht van het ministerie) creëert een ongelijk speelveld door:
  - ❖ Optredens en voorstellingen gratis aan te bieden waar geadopteerde initiatiefnemers met dezelfde makers optredens organiseren waar kosten aan verbonden zijn en daarom entreekosten in rekening moeten worden gebracht;
  - ❖ Dat door Minjenv gesubsidieerde rootsreizen in een aantal gevallen, bovenop de subsidie, nog steeds een flinke eigen bijdrage vragen die lang niet elke geadopteerde zich kan veroorloven;
  - ❖ [Subsidies](#) alleen beschikbaar te stellen voor stichtingen waardoor geadopteerden die, om wat voor reden ook, niet zijn aangesloten bij een stichting, geen toegang hebben tot deze regelingen.

- ❖ Een duur driedaags congres een festival van één dag te organiseren waar een entree van resp. €100 en €25 per dag per persoon voor wordt gevraagd waardoor dit voor individuele particuliere geadopteerden niet toegankelijk is en door ook in de uitnodiging geadopteerden uit te sluiten omdat zij niet worden gezien als ‘professionals’ en ‘deskundigen’ (kritiek op de [kosten](#) en [de term ‘festival’](#) en random beleid rond gratis entree daarna). En zo staan wij weer langs de zijlijn in ons leven terwijl andere mensen over ons praten.

INEA wordt door geadopteerden gezien als een duizendingendoekje van het ministerie en als buffer tussen het ministerie en het veld van experts.

Het ministerie zet daarmee geadopteerden op afstand terwijl zij juist de onontbeerlijke expertise beschikken om het ministerie te voeden zodat deze een rechtvaardig beleid kan ontwikkelen.

Ad 7 Voortgang transformatie interlandelijk adoptiesysteem

Het belang van het kind in de beslisnota van de minister:

- ✓ Men ondersteunt de transformatie "vanwege de (gedeelde) ambitie om de kans op misstanden zo veel als mogelijk te verkleinen in het aangescherpte systeem. Dit in navolging op het rapport van de commissie Joustra." Het probleem is dat misstanden niet uitgesloten kunnen worden, zoals minister Weerwind zelf reeds diverse malen heeft toegegeven.
- ✓ De transitie wordt door J&V betaald, men overweegt aspirant ouders - als zij opnieuw kosten moeten maken door herinschrijving bij nieuw bemiddelingsbureau - deze kosten te vergoeden. Ondertussen betalen geadopteerden zelf de kosten voor a) simpele en relatief goedkope dingen als dna-testen en dossiers opvragen en vertaaldiensten en b) de meer complexe en duurdere zaken als identiteitsherstel, psychologische nazorg, etc.
- ✓ Er zijn "ketenpartners"(waaronder INEA) en "Daarnaast wordt geleerd van ervaringsverhalen en van geadopteerden zelf, onder andere in reflectiebijeenkomsten met belangenorganisaties voor interlandelijk geadopteerden". Dit maakt pijnlijk duidelijk hoe de posities liggen, geadopteerden doen er enkel toe als zij samenwerken met/onderdeel uitmaken van INEA. En onze eerste ouders? Die zijn in het geheel niet vertegenwoordigd. Dat is simpelweg onmenselijk en aanstootgevend.

Het belang van het kind het rapport van Andersson Elffers Felix (AEF):

- ✓ Helaas zien we in het rapport van AEF terug dat Wereldkinderen zich vooral druk maakt om de belangen van (aspirant)adoptiefouders m.b.t. dossiers en dat zij geen enkele keer spreken over het belang voor geadopteerden om toegang te hebben tot een onontbeerlijk stuk informatie over hun eigen levensgeschiedenis.

- ✓ Nazorg: er wordt onderscheid gemaakt tussen 'waar dat nodig is (i.e.: eis van herkomstland, vanaf sheet 25) en 'waar geen enkele nazorgtaak meer aan verbonden is' (sheet 35). Men refereert hier naar rapportages over het kind, maar niet om feitelijke nazorg die geadopteerden gedurende hun hele leven broodnodig hebben.
- ✓ Dossiers: men focust alleen op dossiers die bekend zijn, terwijl er zoveel dossiers zijn kwijtgeraakt, kwijtgemaakt, vernietigd of verloren. Wat gaat de minister voor die geadopteerden doen?
- ✓ Dossiers: elke geadopteerde zou onvoorwaardelijk inzage moeten krijgen in ALLE informatie over de adoptie, zowel in Nederland als in het land van herkomst, omdat alle informatie samen inzicht geven in een zeer bepalende en onherroepelijke gebeurtenis in diens leven. Geen verplichte begeleiding, geen toestemming van adoptieouders of wie dan ook.

Oprichting IAN

[Kamerbrief voortgang oprichting Stichting IAN](#) van 15 maart 2024

- ✓ IAN is een particuliere organisatie en de archieven vallen derhalve niet onder de Archiefwet. Dit betekent dat volwassen geadopteerden zijn overgeleverd aan de grillen van IAN indien zij hun adoptiedossier willen inzien.
- ✓ Nogmaals, er wordt 2 miljoen euro geïnvesteerd in IAN
- ✓ Na oprichting is het de bedoeling dat de belastingbetaler meebetaalt aan het verschaffen van toegang tot kinderen door kinderloze mensen, een puur privaat belang dus.
- ✓ Het huidige adoptiesysteem kost nu jaarlijks zo'n 8 miljoen euro. Dit wordt besteed aan het kopen van nog geen honderd kinderen per jaar, die aanzienlijk vaker in aanraking zullen komen met jeugdbeschermingsmaatregelen en in hun volwassen leven vier keer vaker een suïcidepoging doen.
- ✓ Het zou de minister sieren als hij eerlijk is en toegeeft dat het in stand houden van het adoptiesysteem enkel vraaggestuurd is: kinderloze mensen toegang geven tot het in eigendom verkrijgen van andermans kind.
- ✓ Daarnaast gaat er 36 miljoen euro naar INEA die precies voor de Joustra-doelgroep niets toevoegt en die in feite niet één geadopteerde werkelijk ook maar een stap verder helpt bij het terugvinden van familie.

Ad 10 Adoptierelatie Bulgarije

- ✓ Het subsidiariteitsbeginsel valt niet te borgen en niet waar te maken. Zie hiervoor ook de studies die zijn gedaan door [Bos 2008](#), en [Cawayu 2023](#).
- ✓ Maatschappelijke aspecten: volgens de VN mag armoede geen reden zijn om kinderen bij hun moeder weg te halen. Gemarginaliseerde en kwetsbare groepen als Roma zouden juist baat hebben bij lokale maatregelen om hun positie te versterken. Door hun kinderen

bij hen weg te nemen, beschadigt deze groep alleen maar meer en raken ze juist verder op afstand.

- ✓ Het is nooit te controleren of het feit dat ‘ouders goed geïnformeerd zijn’ a) wel echt zo is, b) of zij beseffen wat adoptie betekent en c) of het afstand doen van hun kind niet toch wordt aangemoedigd door de betreffende instantie of sociaal werker. Dit haakt aan op het eerste punt. Er zijn veel gevallen bekend van ouders die zijn voorgelogen en onvolledige of verdraaide informatie kregen over wat het betekende als zij hun kind afstonden voor adoptie naar het buitenland.
- ✓ Het feit dat de landenanalyse wordt opgesteld op basis van contacten en een werkbezoek aan de Centrale Autoriteit in Bulgarije, geeft weinig vertrouwen dat daar feitelijke praktijkervaring zit van wat er ‘in het veld’ allemaal plaatsvindt. Ook in Nederland is de Centrale Autoriteit niet eens in staat om iets basaal als archieven op orde te hebben, laat staan dat zij gedegen kennis hebben van wat er in de praktijk allemaal mis kan gaan. Ook het Joustra-rapport toonde aan dat in veel gevallen de papieren er allemaal op het eerste oog ordentelijk uitzagen, maar dat bij nader onderzoek bleek dat deze papieren gewoon vervalst waren om kinderen adoptabel te maken. Geen garanties kunnen worden gegeven dat dit nu niet ook in Bulgarije of één van de andere 7 landen gebeurt.

Aanvullende informatie

[Schriftelijke antwoorden](#) op gestelde vragen tijdens behandeling 1e termijn begroting JenV op 7 februari 2024 toont aan dat de minister voornemens is en blijft om geadopteerden in hun juridische hemd te laten staan. Zo blijven we tweederangs burgers in een land dat ons moedwillig en voor veel geld hiernaartoe heeft gehaald. Geen wonder dat velen van ons zich slaven 2.0 voelen en onder onze groep 4x vaker suïcidepogingen worden gedaan.

- ✓ Graag maken we u attent op de nodige kaders en richtlijnen omtrent mensenrechtenschendingen en herstelmaatregelen
  - [VN Richtlijnen voor herstel uit 2005](#)
  - [VN Joint Statement uit september 2022](#)

Hoe de vernietiging van dossiers en de houding van de minister en het ministerie iemand persoonlijk kan raken heb ik getracht te beschrijven in een opinie artikel op 6 juli jl. in de [Trouw](#);